WIJ WERKEN SAMEN AAN MET VOOR ZWARTEWATERLAND

BESTUURSAKKOORD 2026-2030

gemeente
Zwartewaterland
Genemuiden • Hasselt • Zwartsluis

INHOUD

Inleiding 3
Bestuursakkoord 4
Onze missie, onze visie 5
De opgaven voor Zwartewaterland 6

Programma 1. Financiën 9

Programma 2. Gezond en samen redzaam in Zwartewaterland 10
2.1 Positieve gezondheid/preventiebeleid 10
2.2 Onderwijs, kinderopvang en educatie 11
2.3 Sport en vrijetijdsbesteding 12
2.4 Inburgering statushouders 12
2.5 Opvang Oekraïners 12

Programma 3. Wonen, werken en recreëren in Zwartewaterland 13
3.1 Wonen 13
3.2 Statushouders 14
3.3 Spreidingswet (huisvesting vluchtelingen) 14
3.4 Huisvesting arbeidsmigranten 15
3.5 Economie 15
3.6 Energie- en warmtetransitie 17
3.7 Netcongestie 17
3.8 Mobiliteit 18
3.9 Landbouw en natuur (inclusief stikstof) 18
3.10 Wateropgave 19
3.11 Klimaatadaptatie 19
3.12 Erfgoed en monumenten 20
3.13 Cultuur, recreatie en toerisme 21

Programma 4. De leefbaarheid in Zwartewaterland 22
4.1 Samen werken aan een circulaire gemeente 22
4.2 Begraven 23
4.3 Buitenruimte 23
4.4 Sportaccommodaties, zwembaden en gemeentelijk vastgoed 23
4.5 Veiligheid en (inter)nationale en lokale ontwikkelingen 24

Programma 5. Dienstverlening in Zwartewaterland 25
5.1 Dienstverlening inwoners en ondernemers 25
5.2 Gebiedsgericht werken 26
5.3 Regionale samenwerking 27

INLEIDING

De komende jaren investeren we in de toekomst van Zwartewaterland. We werken aan een gemeente waar inwoners prettig kunnen wonen, werken en leven. Niet alleen vandaag, maar ook in de toekomst. We vinden het onze taak om onze kernen, het buitengebied en de leefomgeving goed door te geven aan volgende generaties.

Zwartewaterland heeft sterke, hechte gemeenschappen. Inwoners kijken naar elkaar om en zorgen voor elkaar. We wonen in één van de veiligste gemeenten van Nederland. Dat maakt Zwartewaterland een fijne plek voor jong en oud. Dat willen we zo houden. De gemeente hoeft dat niet alleen te doen. Samen met inwoners, kerken, scholen, verenigingen, ondernemers en andere organisaties werken we aan een veilige en prettige samenleving. Daarom vinden we het belangrijk dat we blijven samenwerken. De gemeente moet dichtbij inwoners staan, zichtbaar zijn en goed bereikbaar blijven.

Ondernemerschap hoort bij Zwartewaterland. Bedrijven, winkels, horeca, toerisme en de agrarische sector zijn belangrijk voor onze lokale economie. Zij dragen bij aan een levendige samenleving. Veel ondernemers zetten zich in voor verenigingen, evenementen en andere activiteiten. Ook veel inwoners nemen zelf initiatief. Zij zetten zich in voor hun buurt, vereniging of kern. Die betrokkenheid waarderen wij. Daarom geven we ruimte aan goede ideeën uit de samenleving en staan we naast ondernemers met zo min mogelijk onnodige regels.

Wij blijven bouwen aan sterke kernen, een vitaal buitengebied en een gemeente waar betrokkenheid, verantwoordelijkheid en samenwerking centraal staan.

BESTUURSAKKOORD

VOOR U LIGT HET RESULTAAT VAN DE GESPREKKEN OVER DE VORMING VAN HET NIEUWE GEMEENTEBESTUUR VOOR DE PERIODE 2026–2030.

SGP en BGZ vormen samen het bestuur van Zwartewaterland. De basis van onze samenwerking is onderling vertrouwen. We hebben afgesproken elkaar tijdig te informeren en elkaar niet voor verrassingen te plaatsen. We passen onze afspraken alleen samen aan. De afspraken in dit document vormen de basis voor onze samenwerking in de komende jaren. De meeste afspraken zijn beschreven als doelen. Hoe we deze doelen uitvoeren, werken we de komende periode verder uit.

Beide partijen willen meer ruimte geven aan het debat in de raad. Zo kan de raad meer richting geven aan belangrijke onderwerpen. Daarom zetten we een aantal onderwerpen op de agenda van de raad. Alle fracties worden uitgenodigd om over deze onderwerpen mee te denken en bij te dragen.

SGP en BGZ stemmen af dat één van de wethouders buiten de gemeente woont. Deze situatie blijft gedurende de bestuursperiode bestaan.

ONZE MISSIE

Samen werken aan een betrokken
en toegankelijk Zwartewaterland,
met een bestuur dat goed samenwerkt
en waarin inwoners zich gehoord voelen.

ONZE VISIE

Zwartewaterland is een gemeente
waar inwoners zich thuis voelen in sterke
en herkenbare kernen. Mensen hebben
respect voor elkaar en kijken naar elkaar
om. Het gemeentebestuur is betrouwbaar,
toegankelijk en dichtbij.

Inwoners, organisaties en de gemeente
nemen samen verantwoordelijkheid voor
hun leefomgeving. Daarbij krijgt iedere
kern de ruimte om zich op een eigen
manier te ontwikkelen, terwijl we samen
één gemeente vormen.

SGP

BGZ
BuitenGewoon Zwartewaterland

“ELKE KERN HEEFT EEN EIGEN IDENTITEIT. DAT VRAAGT IN ELKE KERN OM EEN EIGEN BENADERING.”

WE LEVEN IN EEN TIJD WAARIN VEEL UITDAGINGEN TEGELIJK OP ONS AFKOMEN. DAARDOOR MOETEN WE OOK IN ZWARTEWATERLAND BELANGRIJKE KEUZES MAKEN.

De ligging van onze gemeente brengt extra uitdagingen met zich mee. Door de nabijheid van Natura 2000-gebieden hebben we te maken met enorme beperkingen door stikstof. Op veel plekken is daarnaast te weinig ruimte op het elektriciteitsnet. Hierdoor wordt het lastiger om woningen te bouwen en bedrijventerreinen uit te breiden.

Ook klimaatverandering, waterbeheer en de beperkte ruimte vragen steeds meer aandacht. Tegelijk verwachten inwoners, ondernemers en organisaties dat de overheid betrouwbaar is, keuzes durft te maken en vooruitkijkt.

Deze ontwikkelingen vragen om een andere rol van de overheid. We kunnen niet alles sturen of voor elkaar krijgen. We moeten keuzes maken binnen de grenzen van ruimte, natuur, energie en wet- en regelgeving. Daarom vinden wij het belangrijk om eerlijk te zijn over wat wel en niet kan. We zijn duidelijk over mogelijkheden en beperkingen, denken in oplossingen en werken actief samen met inwoners, ondernemers, de regio, de provincie en het Rijk.

Wij weten dat de gemeente niet alle problemen alleen kan oplossen. Landelijke regels en ontwikkelingen van buitenaf beperken wat mogelijk is. Juist daarom stellen we prioriteiten, maken we duidelijke keuzes en zoeken we de samenwerking op. Daarbij staan we open voor nieuwe en creatieve oplossingen.

In een samenleving die voortdurend verandert, willen we zorgen voor stabiliteit en duidelijkheid. We geven ruimte waar dat kan, beschermen wat kwetsbaar is en werken aan een duurzame en leefbare toekomst. Voor de inwoners van nu en voor de generaties na ons.

“WE GAAN ZORGVULDIG OM MET GEMEENSCHAPSGELD EN MAKEN DUIDELIJKE KEUZES.”

01

FINANCIËN

De gemeente voert een verantwoord financieel beleid. We zorgen voor een sluitende begroting en houden de financiële positie van de gemeente gezond. In een tijd waarin de opgaven groter worden en de middelen beperkt zijn, vraagt dat om duidelijke keuzes en heldere prioriteiten.

We gaan zorgvuldig om met gemeenschapsgeld. We maken bewuste keuzes bij het besteden van geld en zijn terughoudend met het verhogen van belastingen. De tarieven voor afvalinzameling en riolering blijven kostendekkend.

Handhaving van de hondenbelasting kost meer dan het oplevert. Daarom schaffen we die af.

Inwoners met een laag inkomen kunnen kwijtschelding krijgen van gemeentelijke belastingen. Ook blijven we actief zoeken naar subsidies van het Rijk en de provincie. Daarmee kunnen we plannen uitvoeren zonder extra druk op de gemeentelijke financiën.

We verhogen de toeristenbelasting niet verder, omdat het btw-tarief pas is verhoogd.

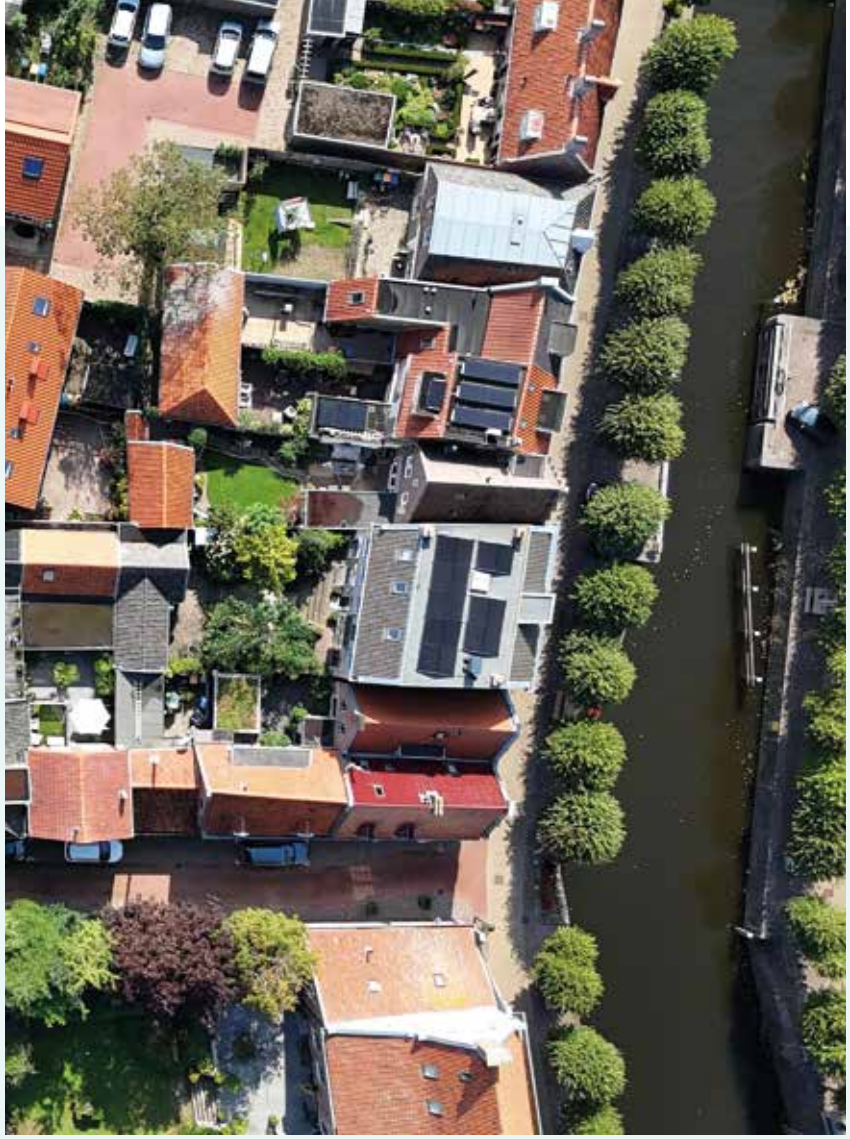

We vinden het belangrijk dat inwoners weten hoe de gemeente met geld omgaat. Daarom publiceren we ieder jaar een helder en begrijpelijk overzicht van de inkomsten, uitgaven en financiële situatie van de gemeente.

02

GEZOND EN SAMEN REDZAAM IN ZWARTEWATERLAND

2.1 POSITIEVE GEZONDHEID/PREVENTIEBELEID

Wij willen een samenleving waarin iedereen mee kan doen. Niemand mag tussen wal en schip vallen. Omzien naar elkaar, bestaanszekerheid en hulp dichtbij inwoners staan voor ons centraal. Maatschappelijke opvang is niet alleen een vangnet, maar ook een kans om weer mee te doen in de samenleving.

De Adviesraad Sociaal Domein speelt daarbij een belangrijke rol. Daarom zorgen we ervoor dat de adviesraad haar werk goed kan blijven doen.

Samen met inwoners en onze partners investeren we in sterke programma's die bijdragen aan welzijn, betrokkenheid en gelijke kansen voor iedereen in Zwartewaterland. We werken daarbij vanuit de landelijke opgaven en afspraken op het gebied van jeugd, zorg, ondersteuning en bestaanszekerheid. Als sociale gemeente zijn we trots op de herijking van de visie op het Sociaal Domein die binnen onze organisatie is uitgevoerd.

De visie op het Sociaal Domein werken we verder uit in een concreet uitvoeringsprogramma. Zo zetten we plannen om in resultaten die inwoners merken. Daarbij bouwen we verder op de 3 pijlers uit deze visie:
1. het gewone leven en een sterke sociale basis;
2. tijdige, nabije en integrale ondersteuning in het voorliggend veld;
3. passende aanvullende specialistische hulp wanneer dat echt nodig is.

We zorgen voor hulp die eenvoudig toegankelijk is en dichtbij inwoners beschikbaar is. Bij complexe casuïstiek gaan we vaker werken met de doorbraakmethode.

We brengen jong en oud met elkaar in contact. Daarom ondersteunen we activiteiten waarbij zij elkaar ontmoeten en van elkaar kunnen leren.

We hebben extra aandacht voor de mentale gezondheid van jongeren. Daarom ondersteunen we activiteiten die bijdragen aan weerbaarheid, ontmoeting en contact met anderen.

We zetten sterk in op collectieve preventie. Daarom investeren we in sterke relaties en gezinnen. Relatieproblemen en complexe (v)echtscheidingen hebben vaak grote gevolgen voor ouders en kinderen. Daarom komt er een informatiepunt voor vragen over relaties, huwelijk en gezin. Ook maken we relatieondersteuning gratis toegankelijk. Daarnaast blijven we ons inzetten om suïcide te voorkomen.

Voor jongeren die niet thuis kunnen wonen, kiezen we waar mogelijk voor opvang in een gezinshuis of pleeggezin. Dat vinden we beter passen dan opvang buiten het gezin in een instelling.

We willen het aantal jongeren in residentiële jeugdzorg zoveel mogelijk beperken en zorgen voor een veilige, stabiele en huiselijke omgeving.

Mantelzorgers zijn van grote waarde voor onze samenleving. Daarom blijft het jaarlijkse mantelzorgcompliment bestaan als blijk van waardering voor hun inzet.

Ook zorgen we voor meer mogelijkheden om mantelzorgers tijdelijk te ontlasten. Zo helpen we hen om hun belangrijke taak vol te houden.

Daarnaast zetten we ons in voor goede ouderenzorg. We gaan in gesprek met het Rijk en zorgorganisaties, zodat ouderen zoveel mogelijk in onze gemeente de zorg en hulp kunnen krijgen die zij nodig hebben.

2.2 ONDERWIJS, KINDEROPVANG EN EDUCATIE

Goed onderwijs en een goede ontwikkeling van kinderen en jongeren zijn belangrijk voor de toekomst van onze gemeente. Daarom blijven we nauw samenwerken met de schoolbesturen. Samen voeren we het Integraal Huisvestingsplan uit. Zo kunnen kinderen en jongeren leren in veilige, gezonde en goed onderhouden schoolgebouwen. Nu en in de toekomst.

Wij werken aan een generatiebestendige samenleving. Onderwijs, opvang en een gezonde leef- en leeromgeving spelen daarbij een belangrijke rol. Zo dragen we bij aan gelijke kansen, welzijn en een duurzame toekomst voor kinderen en jongeren in het basis- en voortgezet onderwijs.

We blijven het leerlingenvervoer ondersteunen. Zo blijft onderwijs voor alle leerlingen toegankelijk.

Ook blijven we onderwijs en jeugdhulp met elkaar verbinden. Zo willen we voorkomen dat kinderen en jongeren thuis komen te zitten. Daarbij hebben we extra aandacht voor kinderen en jongeren in complexe situaties. We maken hiervoor onder andere gebruik van het Platform Jeugd en Onderwijs.

Cultuureducatie vinden wij belangrijk. Daarom blijft het bestaande programma voor cultuureducatie behouden. Dit wordt een vast onderdeel van het onderwijsaanbod.

2.3 SPORT EN VRIJETIJDSBESTEDING

Sport, bewegen en gezondheid zijn belangrijk voor het welzijn van inwoners en voor een leefbare gemeente. Daarom stimuleren we sport en bewegen al op jonge leeftijd. Dat doen we samen met scholen en andere organisaties.

We ondersteunen recreatieve sport met toegankelijke, betaalbare en duurzame sportvoorzieningen die uitnodigen om te bewegen en elkaar te ontmoeten.

Sportverenigingen zijn belangrijk voor onze gemeenschap. We helpen verenigingen en goede ideeën om sport voor iedereen toegankelijk te maken. Tegelijk willen we dat verenigingen sterk, toekomstbestendig en zelfstandig zijn. Daarom moedigen we samenwerking tussen verenigingen aan.

Jongeren verdienen genoeg mogelijkheden om elkaar te ontmoeten, te sporten en mee te doen in het verenigingsleven. Daarom willen we jongeren op het voortgezet onderwijs een eenmalig tegoed geven voor sport en cultuur, ook voor muziekonderwijs. We onderzoeken hoe we dit mogelijk kunnen maken.

2.4 INBURGERING STATUSHOUDERS

We werken samen met organisaties, vrijwilligers, scholen en inwoners aan de inburgering van statushouders. Daarbij letten we op wat de samenleving aankan en op de leefbaarheid in onze kernen. We helpen statushouders om mee te doen in onze samenleving.

Mensen die naar Zwartewaterland komen, hebben verschillende achtergronden, rechten en toekomstperspectieven. Daarom willen we werken aan een aanpak die aansluit bij de verschillende groepen in onze gemeente. Daarbij denken we onder meer aan arbeidsmigranten, statushouders, vluchtelingen en Oekraïners.

2.5 OPVANG OEKRAÏNERS

Wij blijven ons inzetten voor een gastvrije en zorgzame opvang van Oekraïense vluchtelingen in onze gemeente. Mensen die door oorlog en geweld hun huis en thuis hebben moeten verlaten, verdienen een veilige plek, rust en perspectief.

Wij zorgen voor opvang die niet alleen voorziet in de basisbehoeften. We vinden het ook belangrijk dat mensen kunnen meedoen in de samenleving. Daarom bieden we ruimte voor onderwijs, zorg, een zinvolle daginvulling en ontmoeting. De opvang betalen we uitsluitend met geld dat het Rijk hiervoor beschikbaar stelt.

03

WONEN, WERKEN EN RECREËREN IN ZWARTEWATERLAND

3.1 WONEN

Wonen gaat voor ons verder dan alleen het bouwen van woningen. We kijken naar hoe inwoners passend kunnen wonen in elke fase van hun leven.

We hebben aandacht voor gezinnen, maar ook voor starters, nestverlaters, ouderen en alleenstaanden. Voor al deze groepen willen we voldoende passende en betaalbare woningen. Daarbij betrekken we ook onze woonzorgvisie.

De woonvraag verandert. Daarom zoeken we naar creatieve en nieuwe woonvormen, zoals flexwoningen en tiny houses. We willen dat woningen beter aansluiten bij de mensen die ze nodig hebben. Ook willen we dat mensen makkelijker kunnen doorstromen naar een woning die beter bij hen past. We starten hiervoor een pilot en stellen daar geld voor beschikbaar.

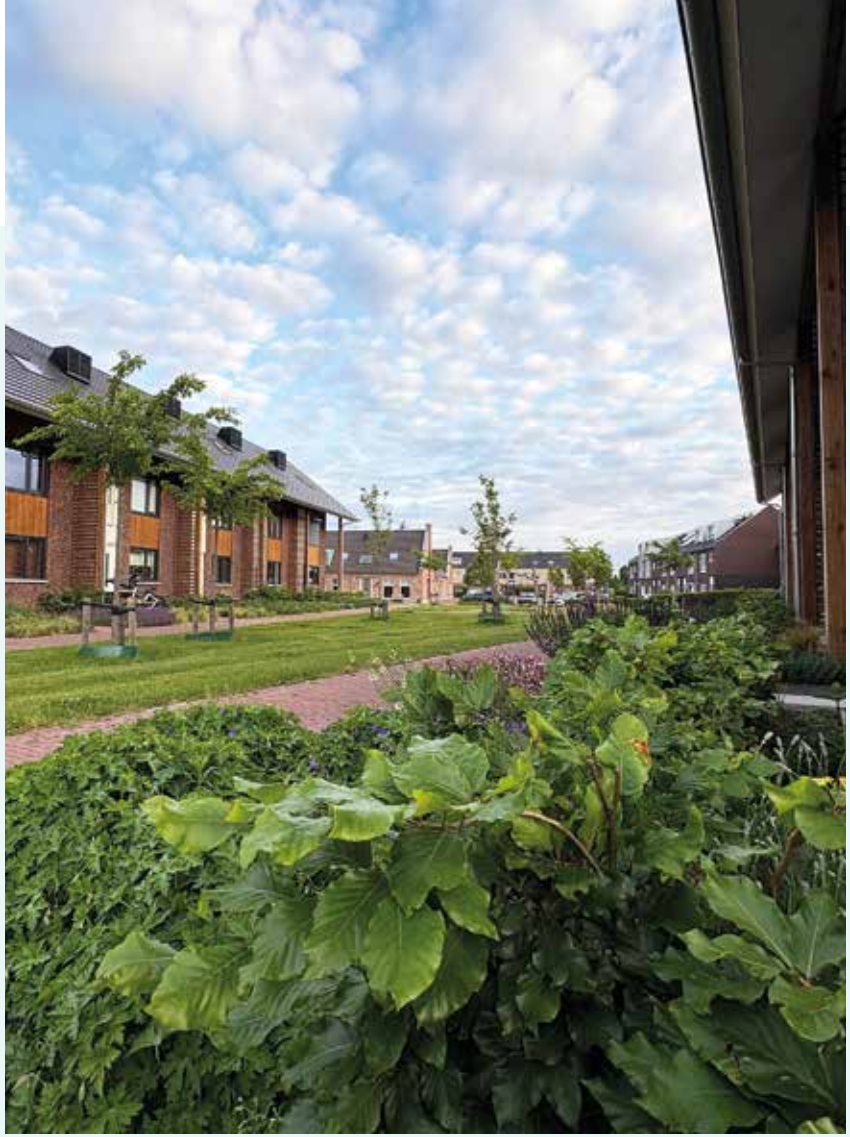

We willen voorkomen dat jongeren onze gemeente verlaten omdat er geen woonruimte is. Daarom maken we het onder voorwaarden mogelijk om een extra woning op het erf of in de tuin te bouwen. Samen met de raad stellen we daarvoor kaders op.

Bij het zoeken naar woonoplossingen kijken we ook of we tegelijk andere vraagstukken kunnen aanpakken.

We willen dat inwoners in onze gemeente kunnen blijven wonen. Samen met de raad kijken we welke instrumenten we hiervoor in kunnen zetten.

We geven ruimte aan groepen inwoners die samen betaalbare woningen willen bouwen en beheren, zoals via een Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO).

In Hasselt en Genemuiden is genoeg ruimte voor nieuwe woningen in de komende jaren. In Zwartsluis en op de Kamperzeedijk zoeken we actief naar nieuwe bouwlocaties. Voor de Kamperzeedijk onderzoeken we de verschillende locaties met een daaraan gekoppeld afwegingskader. In Zwartsluis willen we binnen 4 jaar een concrete woningbouwlocatie aanwijzen.

We geven gevolg aan het raadsbesluit waarin principe-medewerking is verleend aan het omzetten van de bestemming van 'de Molenwaard'.

Nieuwe woningbouw moet passen bij het karakter en de identiteit van de verschillende kernen. Daarbij gaat inbreiding waar wenselijk vóór uitbreiding. Waarbij we per locatie zorgvuldig kijken naar haalbaarheid, kosten en ruimtelijke kwaliteit. Hoewel de vraag naar wonen groot is, is het behoud van (openbaar) groen van groot belang voor de leefbaarheid, biodiversiteit, waterberging en klimaatadaptatie.

Nieuwe woningen moeten goed bereikbaar zijn. Dat geldt voor nieuwe wijken, maar ook voor woningen die we bouwen op plekken die al bebouwd zijn. We letten daarbij op verkeersveiligheid, parkeren en de leefbaarheid in de buurt.

Op veel plekken is het elektriciteitsnet vol. Dat kan woningbouw in de weg staan. Daarom zoeken we naar slimme oplossingen om toch te kunnen bouwen en problemen zoveel mogelijk te voorkomen.

Bij alle keuzes over de ruimte in onze gemeente zoeken we een goede balans tussen wonen, werken, natuur en bereikbaarheid. Zo blijft Zwartewaterland ook in de toekomst een fijne plek om te wonen.

3.2 STATUSHOUDERS

We voeren voor statushouders uitsluitend onze wettelijke taakstelling uit. Sociale huurwoningen willen we zoveel mogelijk beschikbaar houden voor onze eigen inwoners. Daarom zoeken we naar (creatieve) manieren om aan onze wettelijke taak te voldoen. Daarbij kijken we naar de prestatie-afspraken met Wetland Wonen. En wat de gevolgen zijn als we die afspraken aanpassen.

3.3 SPREIDINGSWET (HUISVESTING VLUCHTELINGEN)

We voeren uitsluitend de wettelijke verplichtingen uit die voortvloeien uit de Spreidingswet. In deze bestuursperiode wordt geen extra opvangcapaciteit gerealiseerd boven het door het Rijk opgelegde aantal plaatsen.

Nieuwe opvanglocaties zijn uitsluitend tijdelijk van aard en worden alleen ingericht wanneer dit noodzakelijk is om aan wettelijke verplichtingen te voldoen. Daarbij onderzoeken we of tijdelijke huisvesting via flexwoningen gecombineerd kan worden met huisvesting voor andere doelgroepen.

Wij zetten in op kleinschalige en beheersbare opvang, waarbij veiligheid, leefbaarheid en draagvlak centraal staan. Daarom maken we duidelijke afspraken over toezicht, verkeer, beheer en openbare orde. Bij overlast of knelpunten schalen we direct op, samen met het COA, politie en handhaving.

Voor elke opvanglocatie maken we vooraf een beheerplan, een veiligheidsplan en een communicatieplan voor omwonenden. Daarnaast vindt minimaal twee keer per jaar een evaluatie plaats. Zo blijven we de situatie zorgvuldig monitoren en kunnen we waar nodig bijsturen.

De gemeente blijft richting het Rijk actief uitdragen dat verdere uitbreiding van opvangcapaciteit binnen onze gemeente ongewenst is zolang de belemmeringen rondom stikstof en netcongestie niet zijn opgelost en de druk op de woningmarkt onverminderd hoog is. Tegelijkertijd onderzoeken we of samenwerking met buurgemeenten mogelijk is om dit vraagstuk gezamenlijk en evenwichtig op te pakken.

3.4 HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN

Arbeidsmigranten leveren een belangrijke bijdrage aan onze lokale economie. Daarom vinden wij het belangrijk dat arbeidsmigratie in balans is en echt bijdraagt aan de lokale arbeidsmarkt. Tegelijkertijd willen we voorkomen dat onze gemeente vooral een woonplaats wordt voor mensen die geen duidelijke band hebben met werk of het dagelijks leven in onze gemeente.

We zorgen voor goede, veilige en waardige huisvesting voor arbeidsmigranten. We maken een huisvestingsverordening. Huisvesting van arbeidsmigranten moet passen binnen de regels die we daarin vastleggen.

Passende huisvesting die nodig is voor de lokale economie moet mogelijk blijven. Daarbij kan onder voorwaarden ook worden gekeken naar huisvesting op bedrijventerreinen. Om de samenhang tussen inwoners en de leefbaarheid in de kernen te verbeteren, stimuleren we grootschalige huisvesting buiten de kernen. Samen met de raad gaan we in gesprek over mogelijke locaties hiervoor. We stellen daarvoor een afwegingskader op. We letten daarbij op leefbaarheid, verkeersveiligheid, parkeren en draagvlak in de omgeving. De leefbaarheid van het buitengebied en de kernen mag niet onder druk komen te staan. Ook gaan we in gesprek met eigenaren van panden over andere mogelijkheden voor huisvesting.

Met de raad pakken we de aandachtspunten op uit de evaluatie over arbeidsmigranten. We zoeken de samenwerking met werkgevers en huisvesters. Samen werken we aan oplossingen die werken en haalbaar zijn. Daarvoor zetten we een gezamenlijke werkgroep op.

We treden op tegen misstanden, uitbuiting en malafide constructies. Werkgevers en huisvesters spreken we aan op hun verantwoordelijkheid. Arbeidsmigranten verdienen goede woonomstandigheden, goede begeleiding en een fatsoenlijke behandeling.

3.5 ECONOMIE

Ondernemerschap is belangrijk voor onze samenleving en economie. We werken aan een toekomstbestendige en duurzame lokale economie waarin ondernemen, werkgelegenheid en leefbaarheid samengaan. Economische groei moet passen bij het karakter, de identiteit en het landschap van onze gemeente.

We helpen lokale ondernemers en werken aan een aantrekkelijke gemeente voor zowel zelfstandigen als grotere bedrijven. We zorgen voor duidelijke en praktische regels. Zo krijgen ondernemers de ruimte om te groeien en nieuwe dingen te proberen. Samenwerking met ondernemersverenigingen blijft daarbij belangrijk.

We maken een visie voor de toekomstbestendigheid van onze bedrijventerreinen. Waarbij we ons tegelijkertijd bewust zijn van de schaarse beschikbare ruimte en de beperkingen die spelen op het gebied van stikstof, netcongestie en infrastructuur. Daarom kijken we zorgvuldig naar herstructurering, intensiever ruimtegebruik en de mogelijkheid om meer 'de hoogte in' te bouwen door het ontwikkelen van een visie op hoger bouwen op bedrijventerreinen. Daarbij blijft een goede ruimtelijke inpassing van belang: we gaan verdozing van het landschap tegen en behouden de kwaliteit van het buitengebied en de stadsranden.

We blijven investeren in een goed ondernemersklimaat. We ondersteunen sectoren die sterk verbonden zijn met onze gemeente en de lokale economie. We zetten daarbij in op werklocaties die ook in de toekomst goed bruikbaar blijven. We stimuleren vernieuwing, maatschappelijk verantwoord ondernemen en het hergebruiken van grondstoffen.
Zo dragen we bij aan een duurzame economie.

Levendige winkelcentra zijn goed voor de leefbaarheid van onze kernen. We blijven lokale ondernemers ondersteunen. Daarbij hebben we extra aandacht voor het winkelcentrum van Hasselt. Bij alle ontwikkelingen blijft de zondagsrust een belangrijk uitgangspunt waarbij op zondag de winkels gesloten blijven (volgens de Winkeltijdenwet). Rust, bezinning en respect voor de identiteit van onze kernen blijven een wezenlijk onderdeel van het karakter van Zwartewaterland.

We werken ook aan betere bereikbaarheid van bedrijventerreinen. Daarbij zoeken we steeds naar een goede balans tussen economische groei, leefbaarheid en een aantrekkelijke leefomgeving.

3.6 ENERGIE- EN WARMTETRANSITIE

We werken aan een haalbare, betaalbare en realistische energie- en warmtetransitie. Draagvlak onder inwoners, ondernemers en agrariërs staat daarbij voorop. Om de transitie lokaal sterk te organiseren, zetten wij de rijksmiddelen zo goed mogelijk in.

Verduurzaming moet praktisch uitvoerbaar zijn en passen bij onze gemeente. We leggen inwoners en ondernemers geen onnodige extra verplichtingen of kosten op. We verdelen de lasten eerlijk.

We stimuleren en helpen inwoners, bedrijven en organisaties om energie te besparen en te verduurzamen. Dat doen we met energiecoaches en Energie on Tour.

We volgen nieuwe ontwikkelingen en maken gebruik van innovaties, zoals batterijen en energieopslag. Dat helpt om beter om te gaan met een vol elektriciteitsnet.

Bij duurzame energie geven wij de voorkeur aan zonnepanelen op daken van woningen en bedrijven. Voor het duurzaam opwekken van energie gebruiken we liever geen landbouw- of natuurgronden. Uitgangspunt blijft dat buiten het vastgestelde zoekgebied Genne-Holten er geen extra windmolens komen. Nieuwe energieprojecten wegen we zorgvuldig. Daarbij kijken we naar draagvlak, landschappelijke kwaliteit en maatschappelijke meerwaarde.

We richten ons op het behalen van bestaande doelen. En nemen richting bedrijven en duurzame initiatieven een ondersteunende en faciliterende rol in.

Wel zijn grote bedrijven met een hoge vraag naar duurzame energie in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor passende oplossingen en investeringen. We zoeken actief de samenwerking en verbinding om gezamenlijke kansen en oplossingen mogelijk te maken. De gemeente denkt mee en ondersteunt waar mogelijk.

We volgen nieuwe technologische ontwikkelingen, die in de toekomst kunnen helpen om de druk op het elektriciteitsnet te verminderen. We staan open voor Small Modular Reactors (SMR's) binnen onze gemeente. Dit zijn kleine modulaire kerncentrales.

Waterstof kan in de toekomst een belangrijke rol spelen bij het verduurzamen van industrie, transport en energievoorziening. Een goede aansluiting op het landelijke waterstofnetwerk is daarvoor belangrijk. We zetten ons regionaal en landelijk in om die aansluiting te realiseren.

3.7 NETCONGESTIE

Het elektriciteitsnet zit op veel plekken vol. Dat is een steeds groter probleem voor woningbouw, de economische ontwikkeling en verduurzaming in onze gemeente. Samen met netbeheerders, de provincie, het Rijk en ondernemers werken we aan oplossingen die groei en ontwikkeling weer mogelijk maken.

Een vol elektriciteitsnet vraagt om een andere manier van kijken naar ruimtelijke ontwikkeling. Of er genoeg stroomcapaciteit beschikbaar is, bepaalt steeds meer wat er mogelijk is op het gebied van woningbouw, bedrijven en voorzieningen. Daarom nemen we de beschikbaarheid van het elektriciteitsnet mee in al onze ruimtelijke keuzes.

Bij nieuwe woningen en uitbreiding van bedrijventerreinen bouwen we slim door rekening te houden met het elektriciteitsnet. We sturen op energiebesparing, lokale opwek en opslag, en een goede afstemming tussen vraag en aanbod van stroom.
We stimuleren slimme en praktische oplossingen die het elektriciteitsnet ontlasten, zoals accuhubs en buurtbatterijen. Om ervaring op te doen met deze mogelijkheden willen we een pilot opzetten.

3.8 MOBILITEIT

We blijven ons inzetten voor het behoud en waar mogelijk verbetering van de busverbindingen voor inwoners, scholieren en werknemers. Dat is de verantwoordelijkheid van de provincie, maar we blijven daar op aandringen.

De bereikbaarheid van onze gemeente staat onder druk. Files, sluipverkeer en omleidingsroutes via provinciale en lokale wegen zorgen voor problemen in onze kernen. Dat heeft gevolgen voor de leefbaarheid, verkeersveiligheid en de bereikbaarheid van onze kernen. Samen met de provincie, Rijkswaterstaat en buurgemeenten nemen we het initiatief voor een regionale bereikbaarheidsagenda. Hiermee werken we aan duurzame oplossingen voor de verkeersdruk in en rond Zwartewaterland.

Het college overlegt minimaal twee keer per jaar met de provincie en Rijkswaterstaat over verkeersknelpunten. We blijven in gesprek over maatregelen om verkeershinder te beperken.

Bij calamiteiten willen we niet dat verkeer zonder extra maatregelen via onze lokale wegen wordt omgeleid. Verkeersveiligheid en leefbaarheid in getroffen wijken staan voorop. We nemen ook contact op met navigatiediensten zoals Google Maps om te voorkomen dat die ongewenste routes door onze woonkernen adviseren.

In 2026 onderzoeken we extra maatregelen tegen sluipverkeer in woonkernen. We kijken onder andere naar verkeersfilters, maatregelen tijdens de spits en slimme verkeerssturing.

We zetten ons in voor een betere verkeersdoorstroming en bereikbaarheid binnen onze gemeente. Daarbij hebben we extra aandacht voor knelpunten op het provinciale wegennet. Hoewel de provincie hiervoor verantwoordelijk is, blijven wij actief lobbyen voor passende oplossingen. Zoals een betere verkeersafwikkeling in Hasselt en de omgeving van de rotonde Zieleman. Ook vragen we Rijkswaterstaat om een betere oplossing voor de brugbediening tijdens spitsuren.

We investeren in veilige en aantrekkelijke fietspaden en fietsoversteken. We onderzoeken nieuwe oplossingen, zoals slimme verlichting op fietspaden. We kijken daarbij onder andere naar schoolroutes en de route naar de pont bij Zwartsluis.

Daarnaast voeren we ons Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan en het Parkeerbeleidsplan verder uit.

Nieuwe en duurzame verkeersoplossingen die bijdragen aan betere bereikbaarheid en veiligheid krijgen ook onze aandacht.

3.9 LANDBOUW EN NATUUR (INCLUSIEF STIKSTOF)

We gaan zorgvuldig om met natuur, landschap en leefomgeving. Boeren en (agrarische) ondernemers in het buitengebied spelen daarin een belangrijke rol. Zij beheren het landschap en houden het buitengebied vitaal. We zoeken de balans tussen natuur, leefbaarheid en economische ontwikkeling. De uitdagingen in het buitengebied zijn groot. Dat vraagt om duidelijke keuzes.

Het Rijk en de provincie wisselen regelmatig van beleid. Wij zorgen binnen die kaders voor zo veel mogelijk duidelijkheid voor inwoners en ondernemers. We staan voor uitvoerbare afspraken, rechtszekerheid en perspectief voor de toekomst.

Agrarische bedrijven moeten de ruimte houden om economisch gezond en toekomstbestendig te kunnen ondernemen. Het buitengebied moet leefbaar blijven voor iedereen die er woont en werkt. Bij nieuwe ontwikkelingen en functieveranderingen houden we rekening met de belangen en ontwikkelmogelijkheden van bestaande agrarische bedrijven. Nieuwe functies op voormalige boerenerven mogen andere bedrijven in de omgeving niet onnodig beperken.

We volgen het nieuwe stikstofbeleid van het Rijk op de voet. Dat beleid heeft grote gevolgen voor ons buitengebied. We blijven ons bij de provincie, het Rijk en Europa inzetten voor werkbare oplossingen rond stikstof, vergunningen en natuurbeleid. De onzekerheid en steeds wisselende regels zorgen voor grote problemen bij ondernemers.

3.10 WATEROPGAVE

De afgelopen jaren hebben laten zien dat waterveiligheid niet vanzelfsprekend is. Bij de extreme regenval in 2023 kon het riool het water op sommige plekken niet aan. Droogte en dalende grondwaterstanden, vooral in veengebieden, zorgen voor bodemdaling. En ook drinkwater kan in de toekomst schaarser worden. Dit alles vraagt om een andere manier van kijken naar water en ruimtelijke ontwikkeling.

Daarom houden we bij alle keuzes over de inrichting van onze gemeente vroeg rekening met water en bodem. Dit heet ‘water en bodem sturend’. Dat doen we ook in samenwerking met de Regio Zwolle. Alles wat we bouwen of aanleggen heeft immers invloed op het water en de bodem om ons heen.

3.11 KLIMAATADAPTATIE

We werken aan een gemeente die bestand is tegen de gevolgen van klimaatverandering. Daarbij staan waterveiligheid, het opvangen van regenwater en een goede inrichting van de openbare ruimte centraal. Waar mogelijk richten we straten, pleinen, groenvoorzieningen en parkeerplaatsen klimaatbestendig in. Daarbij zoeken we naar slimme en duurzame oplossingen.

Bij nieuwe plannen voor de inrichting van onze gemeente houden we rekening met waterbeheer, hittestress en de gevolgen van klimaatverandering. We werken aan het beperken van wateroverlast en een prettige openbare ruimte.

We kiezen voor een praktische en haalbare aanpak. Daarbij staan voorkomen, vergroenen en bewust omgaan met het klimaat centraal. We helpen inwoners bij het nemen van kleine maatregelen, thuis en in de tuin.

We houden ook de gemeentelijke subsidies beschikbaar voor praktische maatregelen, zoals het afkoppelen van regenwater, meer groen en het tegengaan van hitte.

De opgave is groot en complex. Daarom werken we de komende periode aan een klimaatadaptatiestrategie. Zo bereiden we onze gemeente beter voor op de gevolgen van klimaatverandering en de toekomstige uitdagingen op het gebied van water.

3.12 ERFGOED EN MONUMENTEN

Archeologie, erfgoed en cultuurhistorie zijn belangrijk voor de identiteit en uitstraling van Zwartewaterland. De geschiedenis van Zwartewaterland moet zichtbaar blijven in gebouwen, straatbeelden, het landschap en de openbare ruimte. Daarom werken we aan actueel beleid voor archeologie en cultuurhistorie, gericht op behoud en zichtbaarheid van waardevolle plekken en elementen.

Monumentenbeleid gaat hand in hand met draagvlak. Daarom geven we dit beleid zorgvuldig vorm. En in samenspraak met inwoners, eigenaren en betrokken organisaties. Monumentenstatus heeft gevolgen voor eigenaren. We gaan daar zorgvuldig mee om.

We blijven cultuurhistorische verenigingen, musea en vrijwilligers die zich inzetten voor ons erfgoed ondersteunen. Plekken zoals Museum Schoonewelle, het Oude Stoomgemaal Mastenbroek, het Oude Stadhuis Hasselt, Korenmolen De Zwaluw, Stadsmuseum Genemuiden en Tapijtmuseum Genemuiden zijn beeldbepalend voor onze gemeente. Die verdienen blijvende aandacht en ondersteuning. Ook geven we ruimte aan activiteiten die het verhaal van het Joodse leven in Zwartewaterland zichtbaar maken.

Bij nieuwe ontwikkelingen in historische wijken en straten houden we rekening met de uitstraling en geschiedenis van de omgeving. Straatnamen, standbeelden en andere historische elementen blijven behouden. Waar nodig voegen we uitleg of educatie toe.

We blijven investeren in cultuur- en erfgoededucatie voor jongeren. We stimuleren scholen, musea en stadsgidsen om samen programma's te maken waarmee kinderen kennismaken met de geschiedenis en cultuur van Zwartewaterland. Ook vinden we toeristische informatiepunten belangrijk. Zij verbinden erfgoed, recreatie en de lokale economie met elkaar.

3.13 CULTUUR, RECREATIE EN TOERISME

Cultuur, recreatie en toerisme zijn belangrijk voor de leefbaarheid, de onderlinge betrokkenheid en de economische vitaliteit van onze gemeente. We vinden het belangrijk dat nieuwe ontwikkelingen passen bij het karakter, de schaal en de identiteit van onze kernen en het buitengebied. Recreatie en toerisme moeten aansluiten bij het karakter van onze gemeente en bijdragen aan een recreatiesector die ook in de toekomst sterk blijft.

We werken aan levendige winkelcentra en aantrekkelijke kernen. Die zijn belangrijk voor ontmoeting, leefbaarheid en de lokale economie. We zien het karakter van de centra veranderen en werken daarom aan een visie daarop.

We ondersteunen cultuurhistorische organisaties en activiteiten die bijdragen aan het behoud van onze geschiedenis, identiteit en streekcultuur. Ook streekproducten en lokale tradities verdienen blijvende aandacht en ondersteuning.

Recreatie houden we aantrekkelijk en toegankelijk. Daarom verhogen we de toeristenbelasting niet verder, behalve met de jaarlijkse indexatie. Camperplaatsen krijgen een vaste plek in ons recreatiebeleid.
Zo spelen we in op de groeiende vraag van bezoekers, passend bij de omgeving en de leefbaarheid van onze kernen.

Sportverenigingen, muziekverenigingen en culturele activiteiten spelen een belangrijke rol in onze gemeente. Zij brengen mensen samen en dragen bij aan een levendige samenleving. Daarom blijven wij verenigingen en evenementen ondersteunen. In de op te stellen visie maatschappelijk accommoderen onderzoeken we hoe we onze maatschappelijke functies het beste kunnen ondersteunen.

Lokale, identiteitsbepalende evenementen die bijdragen aan de identiteit van onze kernen stimuleren we. Deze evenementen dragen bij aan de leefbaarheid en brengen mensen samen. Daarom onderzoeken we hoe we de regeldruk rond deze evenementen kunnen verminderen.

04

DE LEEFBAARHEID IN ZWARTEWATERLAND

4.1 SAMEN WERKEN AAN EEN CIRCULAIRE GEMEENTE

We helpen ondernemers, inwoners, scholen, maatschappelijke organisaties en de overheid om samen te werken aan een circulaire economie. Veel lokale bedrijven lopen al voorop in circulair werken. Die bedrijven geven we de ruimte om dat verder te ontwikkelen. Samenwerking binnen de regio en met andere partners is daarbij van groot belang. We stimuleren praktische stappen op het gebied van hergebruik, reparatie, recycling en afvalscheiding. Duurzaamheid moet betaalbaar en uitvoerbaar zijn.

Ook binnen de gemeentelijke organisatie zetten we in op circulair inkopen en duurzaam opdrachtgeverschap.

Daarnaast blijven we kijken naar de rol van lokale en regionale partners, zoals afvalverwerkers en samenwerkingsorganisaties. Samen kunnen zij bijdragen aan een sterkere circulaire economie in Zwartewaterland. Zo bouwen we samen aan een gemeente waarin hergebruik, innovatie, duurzaamheid en gezamenlijk eigenaarschap een belangrijke plek hebben.

4.2 BEGRAVEN

De gemeente zet zich in voor een waardig, toegankelijk en betaalbaar begraafbeleid, zodat begraven voor alle inwoners, ongeacht inkomen of achtergrond, laagdrempelig mogelijk blijft. Daarbij vinden wij dat begraven niet volledig kostendekkend hoeft te zijn, omdat het gaat om een belangrijke maatschappelijke voorziening. We zetten actief in op het verlagen van de kosten voor begraven. Zonder afbreuk te doen aan kwaliteit, respect en onderhoud van de begraafplaatsen.

We kijken ook naar meer flexibiliteit in de uitgiftetermijnen van graven. Naast de huidige termijn van veertig jaar onderzoeken we varianten met verschillende tijdsduren. Zodat inwoners meer keuzevrijheid krijgen, die beter aansluit bij hun persoonlijke wensen en financiële mogelijkheden.

De begraafplaatsen in Mastenbroek en Genemuiden breiden we de komende periode uit.

4.3 BUITENRUIMTE

We vinden het belangrijk dat elke inwoner van Zwartewaterland een passend aanbod heeft om te bewegen, ontmoeten, spelen en sporten. We zorgen voor genoeg bereikbare en toegankelijke plekken in de openbare ruimte, met een uitdagend en afwisselend aanbod.
In sommige wijken gebruiken we ook schoolpleinen om dat mogelijk te maken. De komende periode voeren we het buitenruimteplan verder uit.

4.4 SPORTACCOMMODATIES, ZWEMBADEN EN GEMEENTELIJK VASTGOED

Sport en beweging zijn goed voor de gezondheid, ontmoeting en de samenhang in onze gemeente. We blijven investeren in goede en toegankelijke sportvoorzieningen die inwoners uitnodigen om te bewegen en elkaar te ontmoeten.

Sportverenigingen en vrijwilligers zijn belangrijk voor de leefbaarheid van onze kernen. Ze verdienen waardering en ondersteuning. We blijven activiteiten rondom sport ondersteunen en zoeken bij het beheer van sportaccommodaties de samenwerking met verenigingen en gebruikers.

We willen dat inwoners kunnen kiezen uit een breed en gevarieerd sportaanbod. Samen met verenigingen en maatschappelijke partners kijken we hoe we dat aanbod kunnen verbeteren en beter op elkaar kunnen afstemmen.

De toekomst van onze zwembaden heeft onze volle aandacht. We weten dat dit een ingewikkeld vraagstuk is. Daarom willen we goed inzicht krijgen in de mogelijkheden. Zo kunnen we hier verstandige keuzes over maken. We willen dit onderwerp breed bespreken in de raad. In onze waterrijke gemeente vinden we het belangrijk dat kinderen leren zwemmen.
Ook willen we dat inwoners voldoende mogelijkheden hebben om hun zwemvaardigheid op peil te houden.

We werken ook aan een visie op maatschappelijk accommoderen in relatie tot een duurzame inzet van ons gemeentelijk vastgoed.

4.5 VEILIGHEID EN (INTER)NATIONALE EN LOKALE ONTWIKKELINGEN

Veiligheid is een kerntaak van de overheid en een belangrijke voorwaarde voor een prettige leefomgeving. We willen dat inwoners zich veilig voelen in hun wijk, kern en in de openbare ruimte. Veiligheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente, inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en hulpdiensten.

We zetten in op het voorkomen van problemen, zichtbare handhaving en goede samenwerking tussen inwoners, politie, scholen, kerken en zorgpartners. We blijven investeren in buurtpreventie, verkeersveiligheid en de aanpak van ondermijnende criminaliteit, jeugdproblematiek en digitale criminaliteit. Ook letten we op een veilige inrichting van de openbare ruimte, bedrijventerreinen en nieuwe ontwikkelingen in onze gemeente. Wijkagenten, boa's, brandweervrijwilligers en andere hulpdiensten zijn onmisbaar. Ze verdienen goede ondersteuning en samenwerking.

Ontwikkelingen op het gebied van wonen, zorg, mobiliteit en sociale samenhang hangen vaak samen met veiligheid. Daarom bekijken we deze onderwerpen in samenhang met elkaar. Het Integraal Veiligheidsplan geeft daarbij richting aan onze keuzes en prioriteiten.

We houden ook oog voor spanningen in de samenleving en landelijke ontwikkelingen die invloed hebben op onze gemeente. Stabiliteit, duidelijke communicatie en het beschermen van de leefbaarheid en identiteit van Zwartewaterland staan daarbij voorop.

05

DIENSTVERLENING IN ZWARTEWATERLAND

5.1 DIENSTVERLENING INWONERS EN ONDERNEMERS

We willen een bestuur zijn dat dichtbij inwoners en ondernemers staat. Bestuurders, raadsleden en medewerkers van de gemeente luisteren naar wat er leeft in de samenleving. We zijn zichtbaar en betrokken. We nemen zorgen, ideeën en meningen serieus. Besluiten leggen we duidelijk en begrijpelijk uit. We doen mee met de beweging van inspraak naar samenspel.

De dienstverlening van de gemeente moet eenvoudig, duidelijk en betrouwbaar zijn. Waar mogelijk regelen inwoners zaken digitaal. Maar persoonlijk contact blijft altijd mogelijk. Inwoners die minder digitaal vaardig zijn, kunnen eenvoudig een afspraak maken of telefonisch geholpen worden.

We blijven werken aan heldere communicatie en onderzoeken regelmatig of die aansluit bij de wensen van inwoners en ondernemers. Het inwonerspanel en het ondernemersloket blijven bestaan. Waar nodig breiden we die uit of verbeteren we ze.

We maken het aanvragen van vergunningen makkelijker en schrappen regels waar dat kan.

We geven ruimte aan goede ideeën van inwoners en denken mee in oplossingen. We zijn daarbij duidelijk over wat wel en niet mogelijk is. Inwoners kunnen meepraten en meedoen bij plannen die invloed hebben op hun omgeving. Dat doen we bijvoorbeeld via inwonerspanels, bijeenkomsten en Right to Challenge.

We zetten in op gelijke kansen en een toegankelijke gemeente. Waarin iedereen mee kan doen. Verschillen tussen mensen zien we als kracht. Daarbij vinden we het belangrijk dat participatie representatief is.

Zwartewaterland is een gemeente waarin inwoners en gemeente samen verantwoordelijkheid nemen voor de leefomgeving. Daarom investeren we in eigentijdse participatie- en communicatiemogelijkheden, zodat iedereen kan meedenken, meepraten en meedoen bij de opgaven van vandaag en morgen. Wij passen hier de communicatie- en participatievisie op aan.

Nieuwe inwoners verwelkomen we in onze gemeente. Daarom organiseren we regelmatig een bewonersavond waar nieuwe inwoners kennis kunnen maken met de gemeente.

Jongeren betrekken we actief bij gemeentelijke plannen via het jongerenpanel.

5.2 GEBIEDSGERICHT WERKEN

Gemeenten staan voor grote maatschappelijke uitdagingen die vragen om oplossingen die goed op elkaar aansluiten. We willen daarbij dichtbij inwoners en ondernemers blijven en oog hebben voor zowel de mensen als de omgeving.

Zwartewaterland bestaat uit meerdere kernen met ieder een eigen identiteit, geschiedenis en karakter. Elke kern vraagt om een eigen aanpak. Het behoud van die eigenheid is voor ons een belangrijk uitgangspunt.

Nieuwe plannen voor woningbouw, voorzieningen en de inrichting van de ruimte moeten passen bij de schaal, uitstraling en leefbaarheid van de betreffende kern. Grote bebouwing die niet past bij het dorpse karakter willen we voorkomen. De komende periode werken we aan een visie op gebiedsgericht werken. Zo kunnen we beter inspelen op wat er speelt in de verschillende kernen en buurten.

We zorgen dat basisvoorzieningen, een sterk verenigingsleven en genoeg ontmoetingsplekken beschikbaar blijven in alle drie de grote kernen. We verdelen investeringen evenwichtig, zodat elke kern leefbaar en vitaal blijft.

Inwoners, verenigingen en dorpsorganisaties betrekken we vroeg bij plannen die invloed hebben op hun omgeving. Het college is zichtbaar en benaderbaar. Daarom organiseren we in elke kern regelmatig laagdrempelige bijeenkomsten over onderwerpen als leefbaarheid, verkeer, woningbouw en voorzieningen. Zo werken we samen aan sterke, leefbare en herkenbare kernen.

5.3 REGIONALE SAMENWERKING

Zwartewaterland is een zelfstandige gemeente en dat willen we blijven. Tegelijk weten we dat veel vraagstukken niet stoppen bij de gemeentegrens. Gemeenten werken daarom steeds vaker samen in regionale verbanden en netwerken. Dat biedt kansen, maar we blijven steeds afwegen wat die samenwerking oplevert voor onze inwoners en ondernemers.

Zwartewaterland is onderdeel van de Regio Zwolle. Die samenwerking biedt mogelijkheden op het gebied van economie, bereikbaarheid, wonen en voorzieningen. We blijven kritisch kijken naar de kosten en de opbrengsten. Regionale samenwerking moet democratisch goed geregeld zijn. We moeten inspraak hebben en er moet ruimte zijn voor de eigen identiteit van onze gemeente.

Samenwerking is voor ons geen doel op zich. Het moet aantoonbaar bijdragen aan betere dienstverlening, sterkere voorzieningen en een goede toekomst voor onze gemeente. De komende periode maken we duidelijke keuzes over de onderwerpen waarop we regionaal willen samenwerken. Het belang van onze inwoners, ondernemers en lokale gemeenschap staat daarbij altijd voorop.

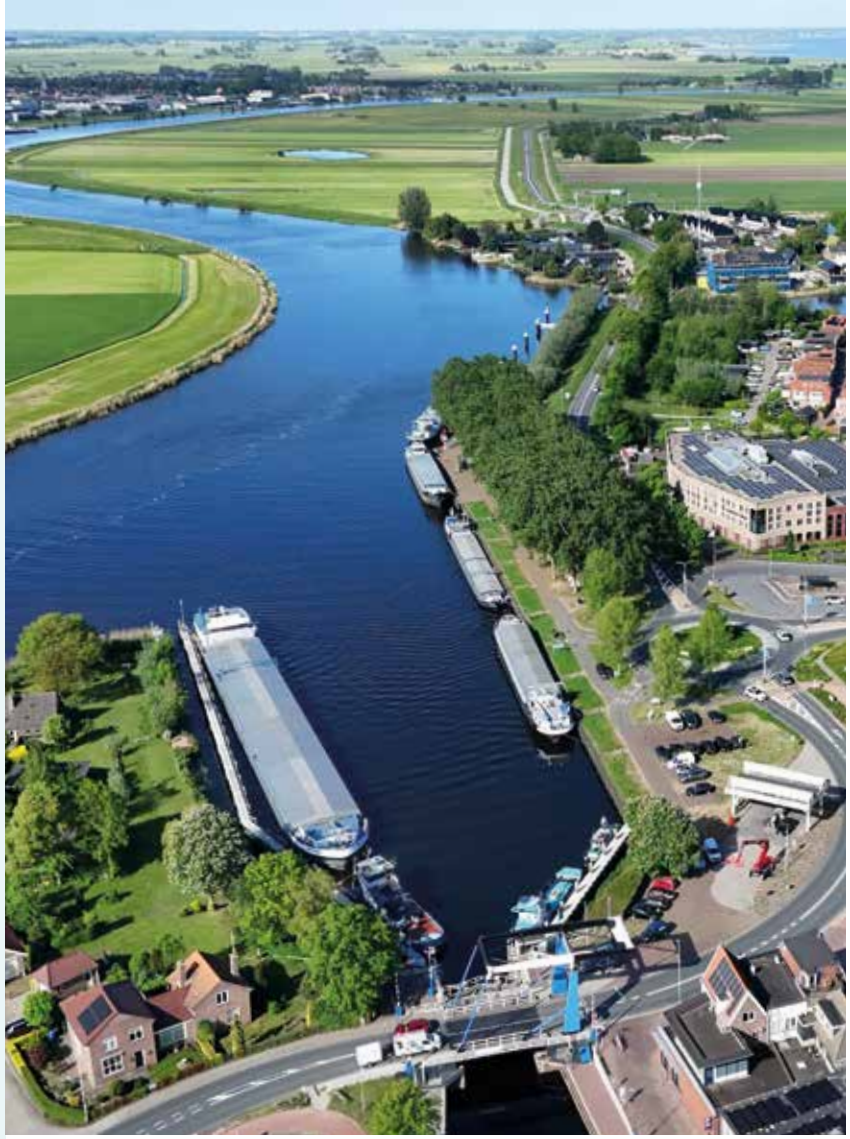

gemeente
Zwartewaterland
Genemuiden • Hasselt • Zwartsluis